

Om uppföljning av mål och utsläpp per invånare

Uppföljning av miljömål och energipolitiska mål

Uppgifterna i den nationella databasen för luftutsläpp ger en helhetsbild av utsläppen i den geografiska kommunen eller länet. Dessa uppgifter är viktiga för att följa upp de miljömål som beslutats på kommun-, läns- och riksnivå.

De miljömål som riksdagen antagit för Sverige bygger i sin tur på åtaganden som Sverige har inom till exempel EU. Hur väl Sverige uppfyller de mål som finns för växthusgaser och olika luftföroreningar beskrivs på [Sveriges miljösmål.se](http://Sveriges.miljömål.se) viss info kan även finnas på kvar på Miljömålsportalen.

För att Sverige ska klara de miljömålen som riksdagen har beslutat har alla länsstyrelser antagit regionala mål. Hur väl länen uppfyller de mål som finns för olika luftföroreningar beskrivs i den årliga uppföljning som länsstyrelserna gör. Dessa kan nås via RUS hemsida.

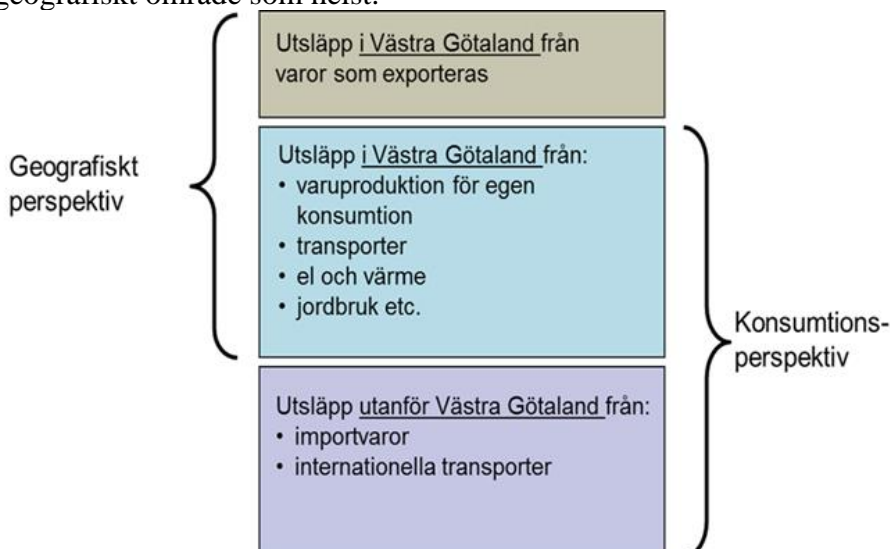
Någon motsvarande sammanställning på kommunal nivå finns inte, men på respektive kommuns hemsida finns ofta hänvisningar till vilka miljömål och åtgärder som kommunen arbetar med.

Utsläpp per invånare i Sverige

På nationell nivå finns det en poäng med att räkna ut utsläpp per invånare, det vill säga de utsläpp som sker i Sverige delat med antalet invånare i landet. Man kan då lättare jämföra de utsläpp som kommer från Sverige med andra länders utsläpp och de åtaganden som staterna har gentemot EU och FN. Detta brukar kallas ett produktionsperspektiv, man utgår ifrån var produktionen sker som ger upphov till utsläppen.

Ett annat sätt att beskriva påverkan på klimatet är att koppla utsläppen till människors konsumtionsmönster. Då utgår beräkningen istället från vad den svenska konsumtionen ger upphov till, oavsett var i världen utsläppen sker. Utöver utsläpp på hemmaplan från till exempel bilkörning och uppvärmning, räknar man i konsumtionsperspektivet de utsläpp som uppstår utomlands till följd av vår konsumtion av till exempel importerat nötkött och andra importerade varor, samt utrikes flygresor.

Nedan illustreras skillnaden mellan de två perspektiven. Bilden är hämtad från en underlagsrapport för Västra Götalands klimatstrategi, men principen gäller förstås vilket geografiskt område som helst.

Medan utsläppen i Sverige minskar när man använder ett geografiskt perspektiv, så har de inte minskat sedan 1990-talets början när man använder ett konsumtionsperspektiv.

Befolkningen i Sverige har ökat sedan 1993 och fördelat per person är utsläppen år 2014 nästan lika stora som 1993. Omräknat per invånare för år 1993 blir utsläppen ca 11,4 ton och för år 2015 ca 10,8 ton/invånare.

De senaste uppgifterna på utsläppen av växthusgaser i Sverige från svensk konsumtion finns beskrivet på Naturvårdsverkets hemsida med startår 1993, diagrammen uppdateras årligen: [Utsläpp av växthusgaser från svensk konsumtion](#) samt [Utsläpp per invånare](#)

Det miljömål som tar fasta på konsumtionens påverkan är det så kallade [generationsmålet](#), som återfinns på Sveriges miljömål.se

För att få med konsumtionens påverkan beräknas utsläppen i alla produktionssteg ”från vaggan till graven” och fördelas på dem som till sist konsumerar varorna och tjänsterna. Mer om detta finns beskrivet i rapporter på Naturvårdsverkets hemsida – samma länk som ovan [Utsläpp av växthusgaser från svensk konsumtion](#)

Vidare är det också en stor skillnad mellan de som släpper ut minst och de som släpper ut mest i Sverige. Utsläppen för en svensk kan variera från till exempel 2,5 ton växthusgaser (boende flerbostadshus, ingen egen bil, semesterresor utan flyg, låg köttkonsumtion) till mer än 20 ton växthusgaser (boende i villa, två bilar, två längre flygresor per år, hög köttkonsumtion). Sådana beräkningar kan man göra med hjälp av [klimatkontot](#).

Den hållbara nivån på utsläpp av växthusgaser ligger i intervallet 0,7-1,5 ton per invånare och år beroende på källa. Den är hämtad från Klimatkontot (se fliken Hållbar utveckling).

Att beräkna genomsnittlig klimatpåverkan per kommuninvånare

De industrier som släpper ut växthusgaser är inte jämnt över landets kommuner. Vissa kommuners värmeverk försörjer även andra kommuner med värme. Europavägar går genom såväl tätbefolkade kommuner som glesbygdskommuner. Det blir därför missvisande att ta utsläppet som sker inom en kommun och dela med antalet invånare och presentera det som ett mått på kommuninvånarnas genomsnittliga klimatpåverkan.

Vill man kunna jämföra den klimatpåverkan som boende i olika kommuner orsakar får man använda mått och indikatorer som går att koppla direkt till kommuninvånarna. Kort sagt hur ser genomsnittet ut i kommunen när det gäller uppvärmning och elförbrukning i bostaden, bil- och flygresor, mat och annan konsumtion. Det är inte alltid detta finns beräknat på kommunnivå, här är några exempel som man kan använda och förslag på beräkningar som man skulle kunna göra:

Jämföra miljöpåverkan från transporter

Körsträcka med bil/invånare och år (se Sveriges miljömål.se alternativt Miljömålsportalen)

Utsläpp av växthusgaser från flygresor/invånare och år

Andel arbetsresor med kollektivtrafik och cykel

Färdmedel för barns resor till och från skolan

Längd på cykelvägar per invånare

Tillgänglighet till livsmedelsbutik, andel invånare med gångavstånd

Andel kollektivtrafik-, gång och cykelinvesteringar i regional infrastrukturplan

Bensin- respektive dieselförbrukning per invånare och år (se RUS hemsida, Statistik och data)

Jämföra miljöpåverkan från boende

Totalt uppvärmd boyta/invånare och år
Energianvändning i småhus uppdelat på energislag
Andel förnybar energi inom bostadsuppvärmning
Fjärrvärme: andel anslutna, andel förnybart
Andel eluppvärmda småhus
Energianvändning i flerbostadshus kWh/m²
Förbrukning av hushållsel per person

Jämföra miljöpåverkan från mat- och konsumtionsvanor

Mängd kasserad ätbar mat i kg/invånare
Mängd återvunnet material
Mängd hushållsavfall, totalt och uppdelat på behandlingskategorier
Hushållens inköp av kläder, möbler och hemelektronik